

Kännedom och kunskap om insättningsgarantin 2023

Innehållsförteckning

---

1. BAKGRUND OCH SYFTE	3
2. GENOMFÖRANDE	3
3. PRESENTATION AV UNDERSÖKNINGSRESULTAT	5
3.1 Spontan kännedom	5
3.2 Hjälpst kännedom	6
3.3 Upplevd kunskap	7
3.4 TILLÄGGSBELOPP FÖR INSÄTTNINGAR SOM BERÖR SÄRSKILDA LIVSHÄNDELSER	8
3.5 FAKTISK KUNSKAP OCH KUNSKAPSINDEX	8
3.6 FÖRTROENDE FÖR INSÄTTNINGSGARANTIN OCH RIKSGÄLDEN	13
3.7 INFORMATION OM INSÄTTNINGSGARANTIN	15
3.8 KUNSKAP OCH FÖRTROENDE	16
4. SAMMANFATTNING	18
6. BILAGA: FRÅGEFORMULÄR	20

1. BAKGRUND OCH SYFTE

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Riksgälden. Syftet med undersökningen är att kartlägga den svenska allmänhetens kännedom kring den statliga insättningsgarantin. Detta i enlighet med riktlinjer framtagna av det internationella samarbetsorganet International Association of Deposit Insurers (IADI), som Riksgälden och Sverige tillhör. Riktlinjerna slår fast att samtliga insättningsorganisationer i medlemsländerna regelbundet bör mäta allmänhetens kännedom och kunskapsnivå om landets statliga insättningsgaranti och vid behov öka kunskapsnivån.

Kunskapsnivån mäts genom flertalet frågor inom områdena:

- Sparformer som omfattas av insättningsgarantin
- Vilka som omfattas av skyddet (privatpersoner/juridiska personer/företag)
- Det belopp som skyddas
- Vem som står bakom garantin
- Hur utbetalning sker
- Kännedom om tilläggsbelopp

Förutom kännedom och kunskapsnivå undersöks även allmänhetens förtroende för både insättningsgarantin och riksgälden som myndighet.

2. GENOMFÖRANDE

MÅLGRUPP

Målgruppen för undersökningen är den svenska allmänheten 15–89 år.

METOD

Undersökningen är genomförd via webbenkäter i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel som ger ett representativt resultat. Totalt har 1188 personer deltagit i undersökningen under perioden 14–24 september 2023. Deltagarfrekvensen bland de inbjudna var 56%. Det finns inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrída resultatet, utan undersökningen är åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas, och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela populationen. Undersökningen har tidigare genomförts (före 2020) genom telefonintervjuer vilket kan påverka resultatets utfall om man skulle jämföra siffror från tidigare års undersökningar. Årets undersökning 2023, 2021 års undersökning samt 2020 års undersökning är genomförda via webbenkäter.

FÄLTPERIOD

Intervjuerna genomfördes under perioden 14–24 september 2023.

KONFIDENSGRAD, FELMARGINAL OCH SIGNIFIKANSER

I Novus rapporter redovisar vi ofta skillnader mellan olika värden, något vi kallar för statistiskt säkerställda skillnader, signifikanser eller att något "inte är inom felmarginalen". Alla undersökningar som är korrekt genomförda innehåller en känd felmarginal (en osäkerhet).

Novus standard är 95% konfidensgrad, vilket innebär att det sanna värdet för populationen med 95% sannolikhet ligger inom det intervall som ges av stickprovets värde +/- felmarginalen. Att använda 95% konfidensgrad motsvarar en signifikansnivå på 5%. Felmarginalen är ett mått på osäkerheten i en skattning av en parameter. Exempelvis blir felmarginalen vid ett stickprov på 1000 individer, på 5% signifikansnivå, för följande utfall:

20/80: +/- 2,5%

50/50: +/- 3,1%

Om en skillnad är större än felmarginalen är skillnaden statistiskt säkerställd. En statistiskt säkerställd skillnad mellan två olika värden innebär att det är en skillnad som troligen inte enbart kan förklaras av slumpen. Det som är säkerställt är således att det finns en skillnad, inte själva storleken.

I tillhörande bilagor finns tabeller presenterade på totalnivå med nedbrytningar på samtliga bakgrundsvariabler (kön, ålder, utbildning, inkomst, bostadsort etc.) Signifikanta skillnader är i tabellen markerade med gröna och röda rutor beroende på om undergruppen skiljer sig i högre eller lägre utsträckning gentemot totalen.

RAPPORTENS UPPBYGGNAD

I undersökningen ställdes sju kunskapsfrågor i syfte att mäta allmänhetens faktakunskap om insättningsgarantin, utöver den självskattade kunskapen som vi frågar om i början av undersökningen. Varje enskilt rätt svar inom dessa kunskapsfrågor ger ett visst antal poäng där några frågor väger tyngre än andra. Denna poängsättning genererar sedan ett index vi valt att kalla kunskapsindex där varje respondents kunskap om insättningsgarantin beräknas på en skala mellan 0–100, där 0 innebär inga kunskaper alls och 100 mycket goda kunskaper. I kunskapsindexet klassificeras kunskapspoäng mellan 0–49 som ganska eller mycket låga kunskaper medan poäng mellan 50–100 räknas som ganska eller mycket goda kunskaper. Nedan modell visar hur klassificeringen ser ut:

- Mycket låga kunskaper (0–24)
- Ganska låga kunskaper (25–49)
- Ganska goda kunskaper (50–74)
- Mycket goda kunskaper (75–100)

3. PRESENTATION AV UNDERSÖKNINGSRESULTAT

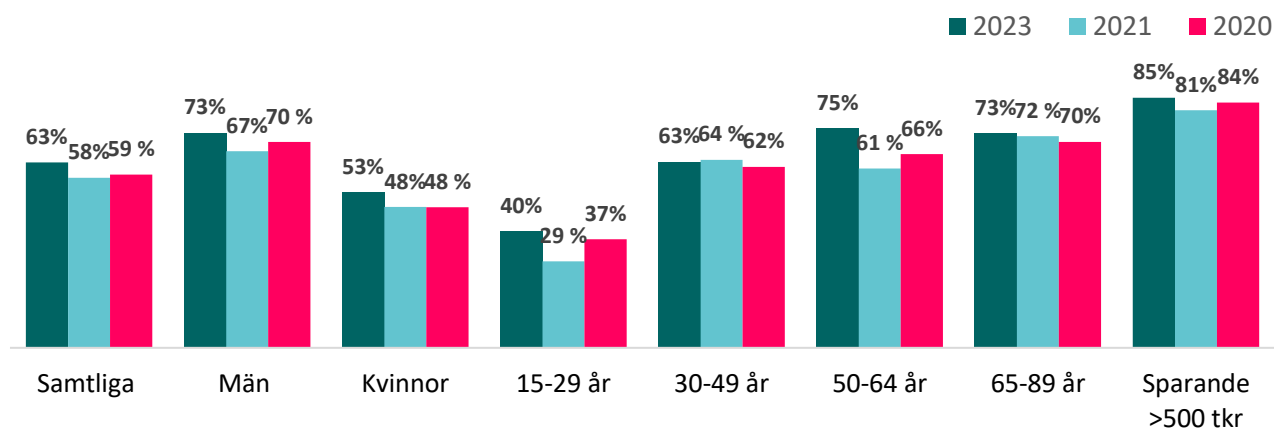
3.1 SPONTAN KÄNNEDOM

Fråga: Känner du till om det finns något skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall din bank eller finansföretag skulle gå i konkurs, alltså att du skulle kunna få tillbaka dina pengar?

I undersökningens första fråga, frågar vi respondenterna om de känner till att det finns ett skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall en bank eller finansföretag skulle gå i konkurs. Andelen som anger att de känner till att det finns ett sådant skydd är 63 procent. De som har högst kännedom är framför allt män (73%), de i åldern 50–64 år (75%) och 65–89 år (73%) och de med ett högt sparande – över 500 tkr (85%). Även högutbildade (71%), höginkomsttagare – mer än 800 tkr i hushållsinkomst (69%) och de som bor i någon av våra tre storstäder (67%) har en högre kännedom än genomsnittet. I motsats är kännedomen lägre bland kvinnor (53%), de yngre i åldern 15–29 år (40%), lågutbildade (39%) och de som bor i mindre städer och på landsbygden (59%).

Jämfört med tidigare undersökningar 2020 och 2021 har kännedomen om att det finns ett skydd ökat. Det är i år 63 procent som anger det finns ett skydd, att jämföra med 58 procent 2021 och 59 procent 2020. Ökningen är som störst i den yngsta ålderskategorin, 15–29 år, där kännedomen ökar från 29 procent till 40 procent jämfört med 2021. Även i ålderskategorin 50–64 år ökar kännedomen, från 61 procent till 75 procent i år.

Andel som svarat ”ja, jag känner till att det finns ett skydd”

Diagram 1. Diagrammet visar den spontana kännedomen på totalnivå samt nedbrutet på kön, ålder och sparande. Antal intervjuer för samtliga 2023 (n=1188), 2021 (n=1029) och 2020 (n=1058).

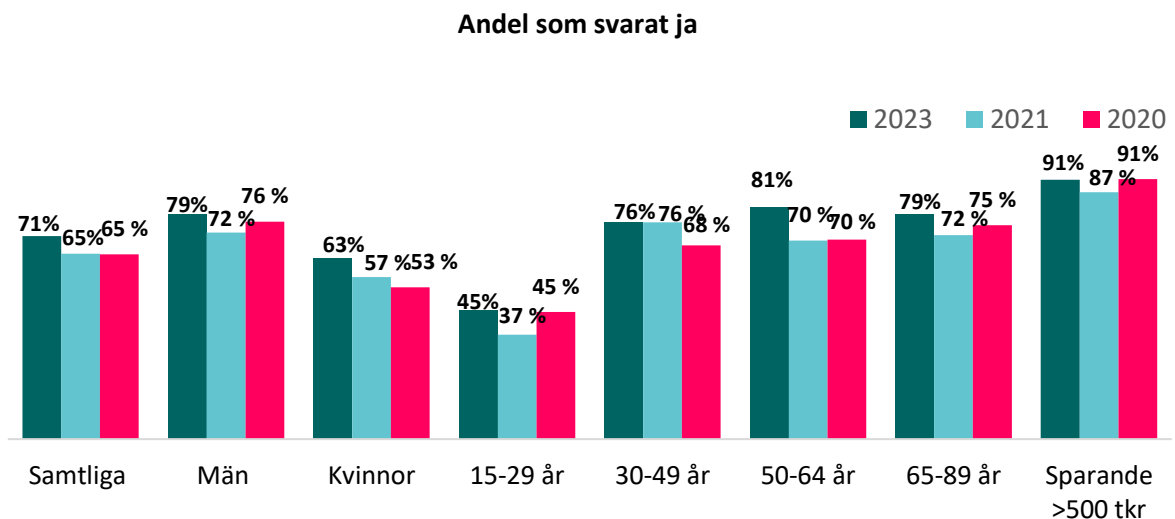
3.2 Hjälpst kännedom

Fråga: Det finns ett skydd för insättningar som kallas insättningsgarantin. Den innebär att pengar som sätts in på konton hos vissa finansföretag är garanterade. Spararna får då ersättning om t.ex. deras bank skulle gå i konkurs. Har du hört talas om detta?

När insättningsgarantin förklaras för respondenterna ökar kännedomen totalt från 63 procent (spontan) till 71 procent med lite hjälp. De undergrupper som har en högre respektive lägre grad av kännedom följer i stort sett samma mönster som vi såg i den spontana kännedomen. Det är främst män (79%) som känner till insättningsgarantin samt de i åldern 30–49 år (76%), 50–64 år (81%), 65–89 år (79%), samt de med ett högt sparande – över 500 tkr (91%). Kännedomen är lägre bland kvinnor (63%) och bland yngre i åldern 15–29 år (45%).

Andra undergrupper som känner till i högre grad är boende i storstäderna (75%), universitetsutbildade (81%) och de som har hushållsinkomst över 800 tkr (79%).

Jämfört med tidigare undersökningar 2020 samt 2021 ökar andelen som med lite hjälp känner till insättningsgarantin. Kännedomen ökar även i samtliga undergrupper förutom de i åldern 30–49 år som ligger på samma nivå som föregående år (76%).

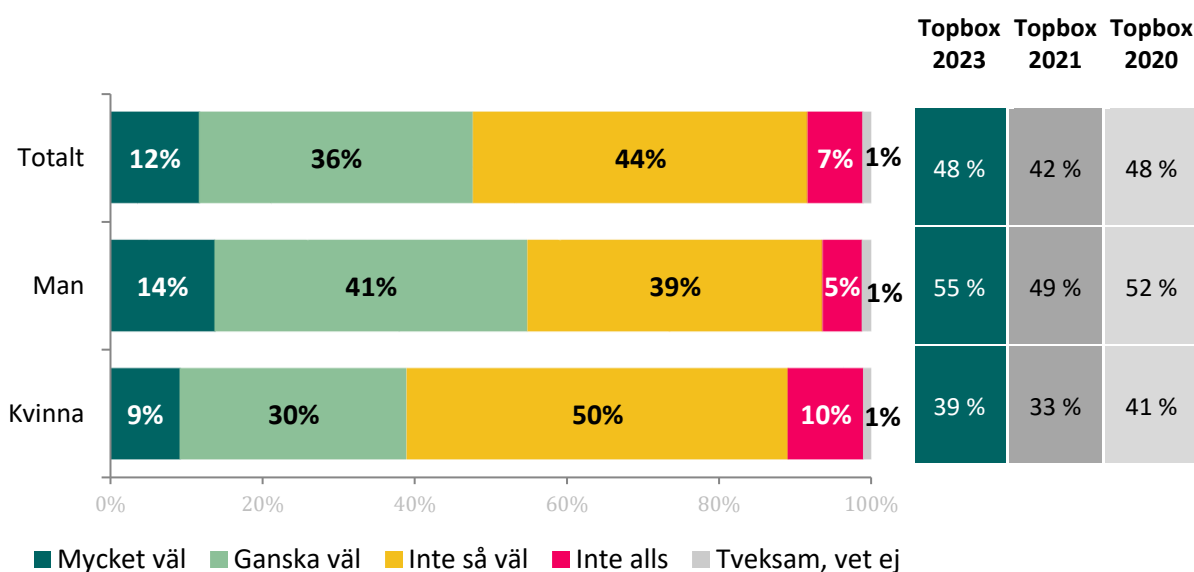

Diagram 2. Diagrammet visar den hjälpta kännedomen om den statliga insättningsgarantin på totalnivå och nedbrutet på kön, ålder samt sparande. Antal intervjuer för samtliga 2023 (n=1188), 2021 (n=1029) och 2020 (n=1058).

3.3 UPPLEVD KUNSKAP

Fråga: Hur väl känner du till hur insättningsgarantin fungerar?

Efter den hjälpta kännedomen får de som angett att de känner till insättningsgarantin frågan om hur väl de känner till insättningsgarantin. Totalt anger 48 procent att de känner mycket eller ganska väl till hur den fungerar. Störst är andelen bland män (55%), de i åldern 65–89 år (55%), de som har ett sparande över 500 tkr (63%) samt högutbildade (53%). De som svarar att de känner till den i lägre grad är åter igen kvinnor (39%) och de i åldern 15–29 år (36%).

Diagram 3. Diagrammet visar resultatet på totalnivå och nedbrutet på kön. Andelen som svarat mycket eller ganska väl redovisas som topbox. Antal intervjuer för de som har kännedom om insättningsgarantin 2023 (n=896), 2021 (n=701) och 2020 (n=886).

Den signifikanta minskningen på 6 procentenheter från år 2020 till 2021 vänder och detta år ökar andelen som svarar att de känner till hur insättningsgarantin fungerar mycket eller ganska väl med 6 procentenheter till samma nivå som 2020 på 48 procent. Den upplevda kunskapen ökar även signifikant med 6 procentenheter bland både män (från 49 till 55 procent) och kvinnor (från 33 till 39 procent). Av de som hört talas om insättningsgarantin har andelen som svarar att de *inte alls* känner till hur insättningsgarantin fungerar minskat till liknade nivå som 2020 (6 procent), från 10 till 7 procent jämfört med år 2021.

Kunskap om beloppet som skyddas av insättningsgarantin

De respondenter som angav att de känner till insättningsgarantin fick därefter frågan om hur stort belopp de tror skyddas av insättningsgarantin, dvs. hur mycket man som mest kan få tillbaka om ens bank eller finansföretag går i konkurs. Rätt svar kunde anges både i SEK och Euro. Drygt en av tio (11%) uppgav det rätta beloppet om 1,050,000 kr/100,000 EUR, en signifikant ökning jämfört med 2021 men fortfarande inte lika hög kunskap som år 2020. Ersättningsbeloppet reviderades den 1 januari 2021 från 950,000 kr till det nuvarande beloppet 1,050,000 kr. Denna revidering är en anledning till minskningen i andelen som uppgav rätt belopp från år 2020 (13%) till 2021 (6%).

3.4 TILLÄGGSBELOPP FÖR INSÄTTNINGAR SOM BERÖR SÄRSKILDA LIVSHÄNDELSER

Kännedom om möjligheten att ansöka om tilläggsbelopp

Det är fortsatt enbart 6 procent, samma andel som 2021, av den svenska befolkningen som känner till att man kan ansöka om ett tilläggsbelopp för insättningar som berör särskilda livshändelser. Här kan vi inte påvisa några signifikanta skillnader i undergrupperna. Motsvarande siffra för 2020 var 4 procent. Vi ser alltså inga större förändringar i kunskapsnivå.

Kännedom om högsta möjliga tilläggsbelopp

De respondenter som angav att de känner till tilläggsbeloppet för insättningar som berör särskilda livshändelser fick i sin tur en uppföljande fråga om vilken nivå detta belopp som mest kan sträcka sig till. 12 procent angav det rätta svaret om maximalt 5 mkr. 21 procent kände inte till det rätta beloppet och mer än hälften 67 procent angav att de inte visste. Sett till att antalet personer som besvarat frågan (n=67) är låg måste vi vara försiktiga med tolkningen av resultatet. Kunskapen verkar dock vara låg och skiljer sig inte åt från fjolårets resultat på frågan.

3.5 FAKTISK KUNSKAP OCH KUNSKAPSINDEX

För att mäta den faktiska kunskapen ställs ett antal kunskapsfrågor till respondenten. Rätt svar genererar ett visst poäng, och dessa frågor ger olika många poäng. Som mest kan respondenten få 100 poäng om denne anger rätt svar på samtliga ställda frågor. Kunskapsfrågorna har endast ställts till de respondenter som tidigare angett att de hört talas om insättningsgarantin. De respondenter som inte känner till insättningsgarantin efter den hjälpta kännedomsfrågan får i indexeringen noll poäng. Samtliga tillfrågade inkluderas därmed i beräkningen av kunskapsindexet, det vill säga, även de som inte har besvarat kunskapsfrågorna.

I tabellen nedan presenteras fördelningen av kunskapspoängen på totalnivå samt även nedbrutet på kön, ålder och sparande. Som tidigare nämnts klassificeras antalet poäng på följande vis:

Dåliga kunskaper: 0–24 poäng

Ganska dåliga kunskaper: 25–49 poäng

Ganska bra kunskaper: 50–74 poäng

Bra kunskaper: 75–100 poäng

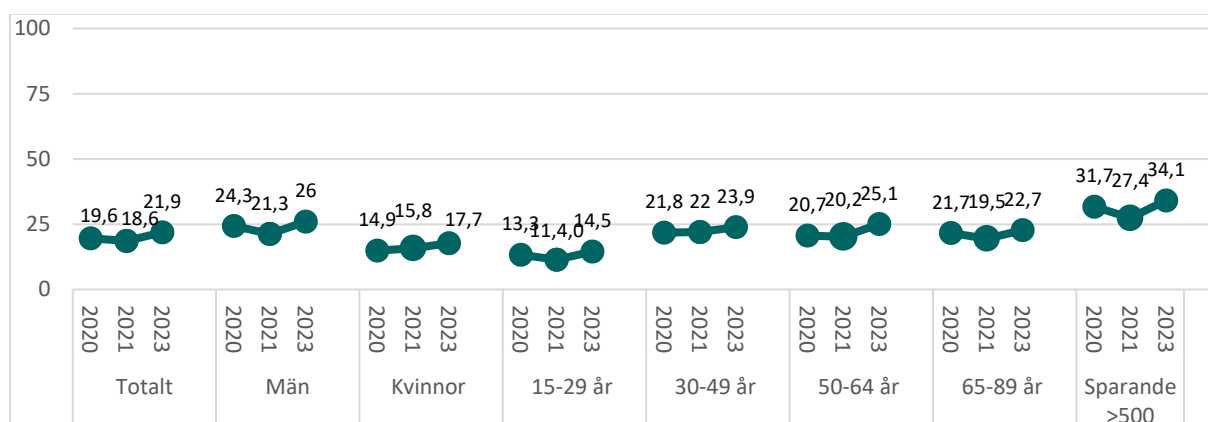

Kunskapsindex 2023 Förändring i procentenheter jämfört med 2021 (+/-)	Samtliga	Män	Kvinnor	15-29 år	30-49 år	50-64 år	65+ år	Sparande >500 tkr
Bra kunskaper 75-100p	1 % (-)	2 % (-)	1 % (+1)	0 % (-1)	1 % (-)	2 % (+1)	2 % (-1)	3 % (-)
Ganska bra kunskaper 50-74p	7 % (+4)	10 % (+6)	3 % (+1)	4 % (+3)	7 % (+4)	7 % (+3)	7 % (+3)	14 % (+9)
Ganska dåliga kunskaper 25-49p	33 % (+2)	36 % (+3)	30 % (+2)	26 % (+4)	39 % (+1)	36 % (+5)	28 % (-1)	47 % (+3)
Dåliga kunskaper 0-24p	59 % (-6)	53 % (-8)	66 % (-3)	69 % (-7)	53 % (-5)	54 % (-10)	62 % (-4)	36 % (-13)
Snittpoäng	21,9	26,0	17,7	14,5	23,9	25,1	22,7	34,1

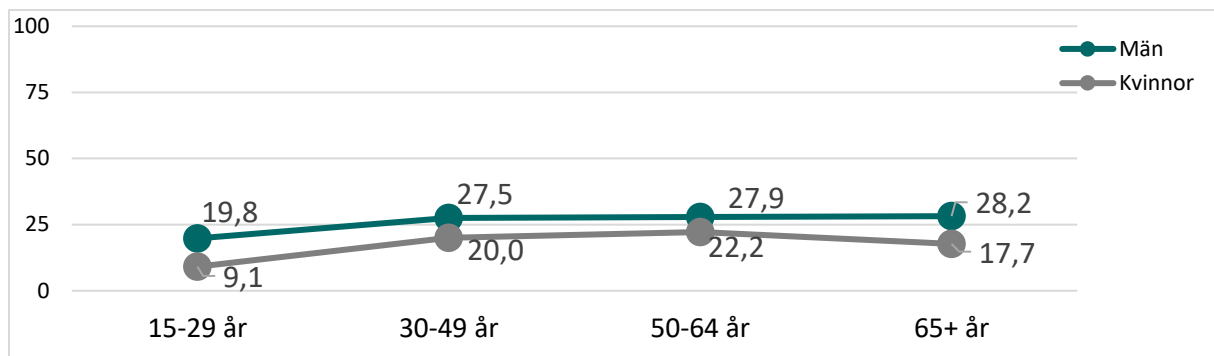
Tabell 1. Tabellen visar resultatet för kunskapsindexet på totalnivå och nedbrutet på kön, ålder och sparande. Gröna- respektive rosamarkerade siffror betyder att skillnaden är signifikant större/mindre jämfört mot totalen i år.

Resultatet gällande kunskapsnivån bland samtliga visar att endast 1 procent har bra kunskaper och 7 procent har ganska bra kunskaper. En av tre (33%) har ganska dåliga kunskaper medan nära tre av fem (59%) har dåliga kunskaper. Snittpoängen för den svenska allmänheten bli 21,9 poäng. Den grupp som får högst poäng är de personer som under de senaste två åren haft ett sparande som överskridit 500, 000 kronor. Deras snittpoäng är 34,1. Män (26,0) har en högre snittpoäng än kvinnor (17,7). Åldersgruppen med högst snittpoäng är de mellan 50–64 år (25,1) följt av 30–49 år (23,9) och 65+ år (22,7), medan de allra yngsta i ålder 15–29 år har lägst (14,5).

Om vi jämför med föregående år (se diagram 4) har snittpoängen på totalnivå ökat från 18,6 till 21,9. Snittpoängen ökar även i jämförelse med 2020 då den var 19,6. Bland undergrupperna är ökningen störst bland de med ett sparande över 500,000 kronor som ökar med 6,7 enheter från 27,4 till 34,1 i snitt, följt av de i åldern 50–64 år där snittet ökar med 4,9 enheter från 20,2 till 25,1. Det är flera orsaker som ligger bakom att snittpoängen gått upp. I huvudsak beror det dock på att kännedomen om vilket belopp insättningsgarantin skyddar har ökat och att den frågan väger tungt i kunskapsindexet (se tabell 2 längre ner).

Diagram 4. Diagrammet visar snittpoäng på totalnivå och nedbrutet på kön och ålder över tid. Indexet inkluderar de som inte känner till insättningsgarantin.

Diagram 5. Diagrammet visar snittpoängen uppdelat på kön. Indexet inkluderar de som inte känner till insättningsgarantin.

Ovan (diagram 5) visas även medelpoängen uppdelat på män och kvinnor i respektive åldersgrupp. Det tydligaste resultatet generellt är att män oavsett ålder har större kunskap än kvinnor. Bland män har de i åldern 65+ den största kunskapen och bland kvinnor har de i åldern 50–64 år den största kunskapen, 28,2 respektive 22,2 i snittpoäng.

I tabell 2, se nästa sida, presenteras andelen rätt svar per fråga, och det korrekta svaret är markerat i grönt efter frågan/påståendet. Resultatet visas för de som hört talas om insättningsgarantin samt med ett sparande på över 500 tkr.

Kunskapsfrågor 2023 Förändring i procentenheter jämfört med 2021 (+/-)	Maxpoäng per fråga	Andel rätt svar	Andel rätt svar – Sparande <500 tkr
Hur stort belopp tror du som mest skyddas av insättningsgarantin? (950,000 kr/ €100,000/1,050,000 kr)	25	11% (+5)	21% (+13)
Tror du att det beloppet gäller per person och konto, per person och bank eller gäller beloppet per hushåll och bank?	25	52% (+3)	63% (+7)
Vilka av följande fem olika sorters företag tror du omfattas av insättningsgarantin?	10		
Banker/ JA	2	91% (-1)	92% (-4)
Kreditmarknadsföretag/ JA	2	12% (-1)	13% (-1)
Värdepappersbolag/ JA	2	29% (-2)	26% (-7)
Försäkringsbolag/ NEJ	2	22% (+5)	26% (+9)
Fondbolag/ NEJ	2	28% (+2)	37% (+11)
Vilka av följande fem sorters sparformer tror du omfattas av insättningsgarantin?	10		
Lönkonto/ JA	2	82% (-3)	88% (-4)
Sparkonto/ JA	2	92% (+2)	97% (+2)
Individuellt pensionssparande i bank/ NEJ	2	10% (+2)	13% (+6)
Fondsparande/ NEJ	2	27% (+1)	36% (+5)
Pensionssparande utanför bank/ NEJ	2	39% (-1)	49% (+7)
Vet du om insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som för företag eller andra juridiska personer? Både privatpersoner samt företag och juridiska personer	5	29% (-1)	26% (-2)
Vet du hur många dagar efter en konkurs som det enligt denna lag får ta innan ersättning från insättningsgarantin ska vara utbetalt till spararna? Sju dagar	15	1% (-)	3% (+2)
Vem av följande tror du hanterar insättningsgarantin? EU, Svenska staten , Bankerna	5	78% (+1)	84% (+1)
Vet du vilken statlig myndighet som hanterar insättningsgarantin? Riksgälden	5	22% (-1)	22% (-5)
Totalt	100		

Tabell 2. Tabellen visar andelen som svarat rätt på respektive kunskapsfråga bland de som känner till insättningsgarantin. Siffror i parentes visar differensen mot 2021 års resultat. Antal intervjuer 2023 (n=896), 2021 (n= 686).

Belopp som skyddas av insättningsgarantin

Respondenterna som hört talas om insättningsgarantin med hjälp av erinran fick i sin tur i fritext ange det belopp de tror omfattas av insättningsgarantin som mest. De kunde välja med att svara i antingen Euro, där €100,000 är rätt svar, eller i svenska kronor där 1,050,000 kr är korrekt. År 2020 fick man rätt svar om man svarade både 950,000 kr och 1,050,000 kr då det sistnämnda beloppet för insättningsgarantin trädde i kraft vid årsskiftet till 2021. I den här undersökningen samt den i fjol har enbart de som svarat det nya reviderade beloppet fått rätt svar. I år är andelen högre med 11 procent korrekta svar jämfört med enbart 6 procent i fjol. Andelen ökar inte till samma nivå som 2020 då 13 procent svarade rätt. Män (15%), de som är boende i Stockholm (15%), de som är boende i storstäder och storstadsnära kommuner (15%) samt de som har haft ett sparande på över 500,000 kronor under de senaste två åren (21%) känner oftare till beloppet.

Vem som skyddas av insättningsgarantin

Andelen som svarar rätt på frågan om vem insättningsgarantin skyddar (per person och bank) hamnar på 52 procent. Ser vi till de med ett sparande som under de senaste två åren överskridit 500,000 kronor ökar andelen rätt svar till 63 procent. De i åldern 15–29 år (61%) och 30–49 år (56%), universitetsutbildade (57%), tjänstemän (62%), personer som har en högre hushållsinkomst på 800k uppåt (59%) samt de personer som haft ett sparande som under de senaste två åren överskridit 500,000 kronor (63%) känner till att insättningsgarantin skyddar per person och bank i högre grad. Vi ser inga signifikanta skillnader jämfört med ifjol eller 2020.

Företag som omfattas av insättningsgarantin

Resultatet visar att 91 procent känner till att banker omfattas av insättningsgarantin, vi ser inga skillnader som utmärker sig från totalen.

12 procent svarar ja på frågan om kreditmarknadsföretag omfattas av insättningsgarantin vilket även är det rätta svaret. De i åldern 15–29 år (18%), tjänstemän (15%) och de med en hushållsinkomst på 800 tkr per år eller mer (16%), svarar ja i högre grad.

Nära tre av tio, 29 procent svarar rätt att värdepappersbolag omfattas av insättningsgarantin. De i åldern 15–29 år (41%) och tjänstemän (33%) svarar rätt i högre grad, i övrigt ser vi inga andra skillnader som utmärker sig från totalen.

22 procent svarar rätt på frågan om att försäkringsbolag inte omfattas av insättningsgarantin. Män (25%), de i åldern 30–49 år (26%) och de med en hushållsinkomst på 800 tkr per år eller mer (26%) svarar rätt på frågan i högre grad.

Nära tre av tio, 28 procent av de tillfrågade svarar rätt på frågan om huruvida fondbolag täcks av insättningsgarantin (nej). De med en hushållsinkomst på 800 tkr per år eller mer (34%) och de personer som haft ett sparande som under de senaste två åren överskridit 500,000 kronor (37%) känner till det i högre grad.

Jämfört med i fjol svarar en signifikant högre andel rätt på att försäkringsbolag inte omfattas av insättningsgarantin, från 17 procent som svarade rätt i fjol till 22 procent i år. I övrigt ser vi inga fler signifikanta skillnader jämfört med i fjol eller jämfört med 2020.

Sparformer som omfattas av insättningsgarantin

På totalnivå ser vi att en tydlig majoritet anger att både sparkonto (92%) och lönekonto (82%) omfattas av insättningsgarantin. Andelen som svarar rätt på sparkonto är signifikant högre bland män (94%) och de som haft mer än 500,000 kr i sparande (97%). Andelen som svarar rätt på lönekonto är i signifikant högre grad män (87%), de i åldern 50–64 år (87%) och de som haft mer än 500,000 kr i sparande (88%). I övrigt ser vi inga andra signifikanta skillnader, inte heller om vi jämför med ifjol och 2020.

När det kommer till rätt svar för vad som gäller individuellt pensionssparande i bank så kan vi konstatera att 10 procent anger rätt svar, vilket är att det inte omfattas av garantin. 69 procent tror att insättningsgarantin omfattar pensionssparande i bank och 21 procent uppger att de inte vet. Vad gäller kön svarar män (72%) att det omfattas av garantin i högre grad och kvinnor (26%) svarar oftare

att de inte vet huruvida det omfattas eller ej. De i åldern 30–49 år (14%) svarar rätt i signifikant högre grad.

Vem insättningsgarantin gäller för, utbetalning och ansvarig myndighet

Nära tre av tio (29%) uppger att den statliga insättningsgarantin ger skydd åt både privatpersoner, företag och juridiska personer, vilket är det korrekta svaret. Nära åtta av tio, 78 procent känner till att det är den svenska staten som är ansvarig för insättningsgarantin. Drygt var femte, 22 procent av de som vet att det är staten som hanterar insättningsgarantin vet också att det är riksgälden som är ansvarig för detta. Störst andel tror att det är Riksbanken (27%), men även Finansinspektionen (15%) nämns till stor del.

Kännedomen om att det inte får ta längre än sju dagar för en utbetalning efter en eventuell konkurs är låg (1%). De med en hushållsinkomst på 299 tkr eller mindre (4%, i denna grupp är 65+år överrepresenterade) samt de som haft mer än 500,000 kr i sparande (3%) har kännedom om detta i signifikant högre grad. En tydlig majoritet uppger att de inte vet (84%). Resultatet skiljer sig inte från 2021 eller 2020.

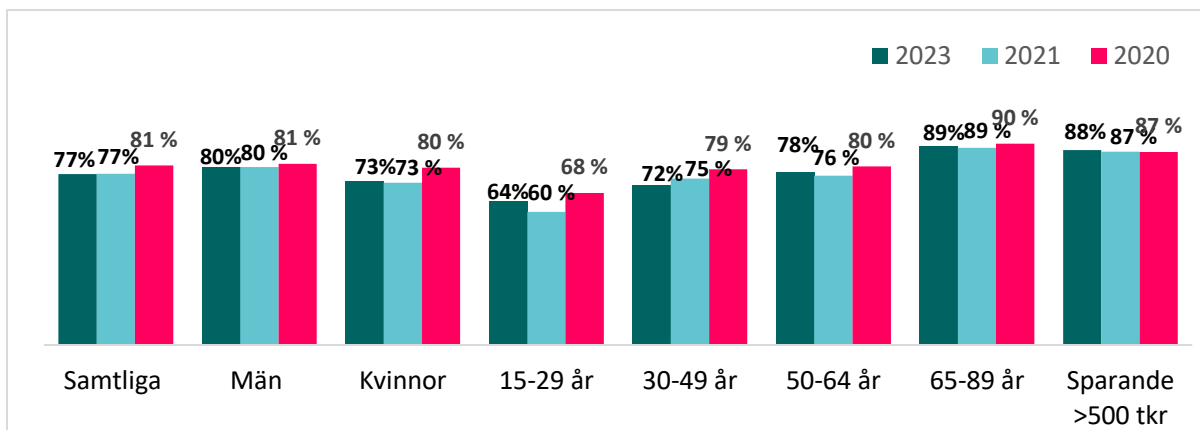
3.6 FÖRTROENDE FÖR INSÄTTNINGSGARANTIN OCH RIKSGÄLDEN

Förtroende för insättningsgarantin

Det finns ett högt förtroende för att få tillbaka pengar från insättningsgarantin i det fall ens bank skulle gå i konkurs. Drygt tre av fyra, 77 procent, av de som känner till hur insättningsgarantin fungerar anger att de har mycket eller ganska högt förtroende att de skulle återfå sina pengar. Det är framförallt personer inom åldersgruppen 65–89 år som har ett högre förtroende (89%) jämfört med totalen, men även de med ett större sparande uttrycker ett högre förtroende (88%).

Förtroendet är på det stora hela högt och ligger kvar på samma nivå som ifjol. Förtroendet ligger stabilt bland män, kvinnor, äldre över 65 år och bland de med ett större sparande. Förtroendet ökar något bland de i åldern 15–29 år och de i åldern 50–64 år. Samtidigt minskar det även något i undergruppen som är i åldern 30–49 år.

Andelen som svarar att de har mycket eller ganska litet förtroende har ökat från 14 till 18 procent år 2021, i år ligger det på liknande nivå som ifjol men ökar endast en procentandel till 19 procent. Andelen vet ej minskar i sin tur en procentandel till 4 procent från 5 procent i fjol.

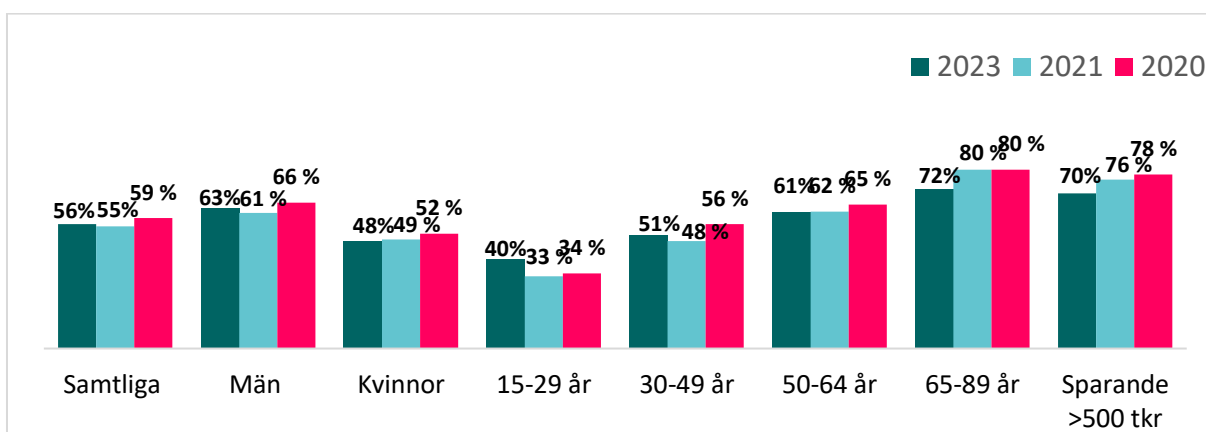
Diagram 6. Diagrammet visar förtroendet (andelen som svarat att de har mycket eller ganska stort förtroende) för insättningsgarantin bland de som känner till insättningsgarantin. Antal intervjuer 2023 (n=896), 2021 (n=660), 2020 (n=686).

Förtroende för Riksgälden

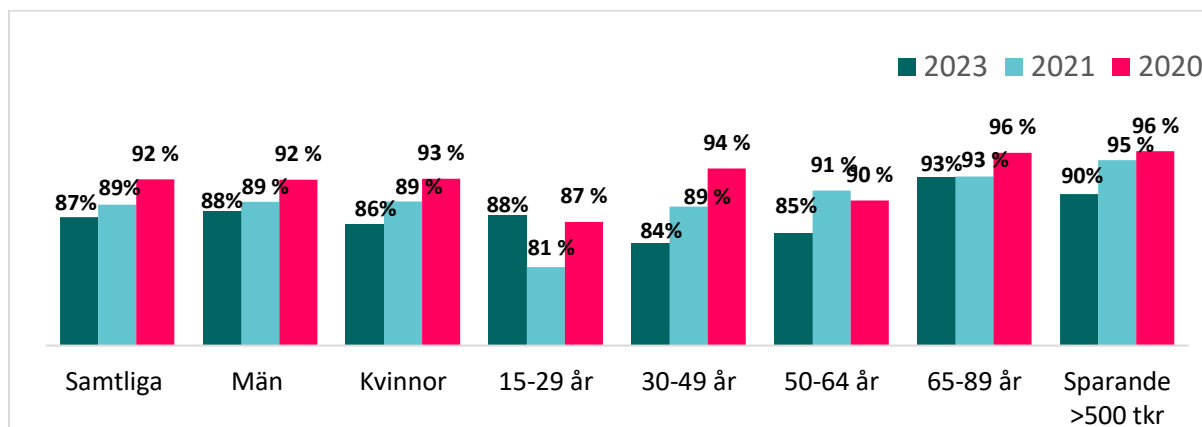
Frågar vi samtliga respondenter, ligger förtroende för Riksgälden som myndighet på 56 procent. Detta även inkluderat de som svarat vet ej (36%). Här kan vi konstatera att män (63%) i större utsträckning än kvinnor (48%) har mycket eller ganska högt förtroende för Riksgälden. Även personer i åldersgruppen 50–64 år (61%) och 65–89 år (72%) har signifikant högre förtroende än allmänheten generellt. Det samma gäller för personer med en universitetsutbildning (61%), hushållsinkomst på 300-499 tkr per år (63%) och har haft ett sparande på över 500,000 kronor under de senaste två åren (70%).

Exkluderar vi dem som inte kan ta ställning till frågan, dvs alla som angett vet ej (36%) och enbart filtrerar på de 64 procent som faktiskt kan besvara frågan så ökar förtroendet för Riksgälden från 56 till 87 procent.

Jämfört med föregående undersökning sker ingen förändring på totalnivå. Jämfört med undersökningen 2020 ökar andelen som uppger att de har ganska eller mycket litet förtroende, från 5 procent till 8 procent.

Diagram 7. Diagrammet visar förtroendet för Riksgälden för samtliga tillfrågan. Antal intervjuer 2023 (n=1188), 2021 (n=1020), 2020 (n=1058).

Diagram 8. Diagrammet visar förtroendet med bas besvarat, det vill säga exklusive vet ej svar. Antal intervjuer, bas besvarad 2023 (n=795), 2021 (n=630) 2020 (n=712).

3.7 INFORMATION OM INSÄTTNINGSGARANTIN

Hur man önskar få information om insättningsgarantin

De mest nämnda källorna från vilka respondenterna önskar få information gällande hur insättningsgarantin fungerar är via bank eller finansföretag (46%) och brevlades (41%). De som vill få information genom bank eller finansföretag är oftare de som haft ett personligt sparande över 500 tkr under de senaste två åren (52%). De som föredrar information brevlades är ofta 65+ år (47%), har en hushållsinkomst på 300–499 tkr (51%) och är boende i Västsverige (47%). 32 procent skulle helst vilja ta del av information via internet såsom på Riksgäldens webbplats, något som de i åldern 15–29 år (38%) och universitetsutbildade (37%) föredrar i högre grad. Jämfört med föregående undersökning ökar andelen som föredrar via bank eller finansföretag, via radio samt tv signifikant. Inga signifikanta skillnader jämfört med 2020 års undersökning. Rangordningen förändras något då TV föredras i högre grad än via sociala medier jämfört med föregående undersökning.

Cellinnehåll: Kolumn% Chi2 nivå(W): 5	Kön:			Ålder				Har ditt personliga sparande på konto i olika finansföretag någon gång under de två senaste åren överstigit 500.000 kronor? Ja
	Totalt	Man	Kvinna	15-29 år	30-49 år	50-64 år	65-89 år	
Antal intervjuer	1188	594	587	213	356	286	333	341
Antal viktade intervjuer	1188	598	583	256	383	265	284	296
Via bank eller finansföretag	46%	47%	46%	47%	48%	42%	46%	52%
Brevledes	41%	41%	42%	37%	38%	44%	47%	42%
Internet, t.ex. Riksgäldens webbplats	32%	33%	31%	38%	31%	37%	24%	36%
TV	15%	14%	16%	17%	14%	16%	13%	11%
Sociala medier	14%	11%	15%	25%	13%	12%	5%	9%
Dagstidning	10%	8%	11%	7%	6%	14%	13%	12%
Radio	8%	8%	8%	8%	10%	7%	7%	5%
Annat	2%	2%	2%	4%	1%	2%	1%	1%
Vet ej	11%	10%	12%	15%	12%	9%	7%	6%

Tabell 3. Tabellen visar svaret på frågan om hur man själv skulle vilja ta del av information från Riksgälden om hur insättningsgarantin fungerar. Antal intervjuer (n=1188).

Information från banker

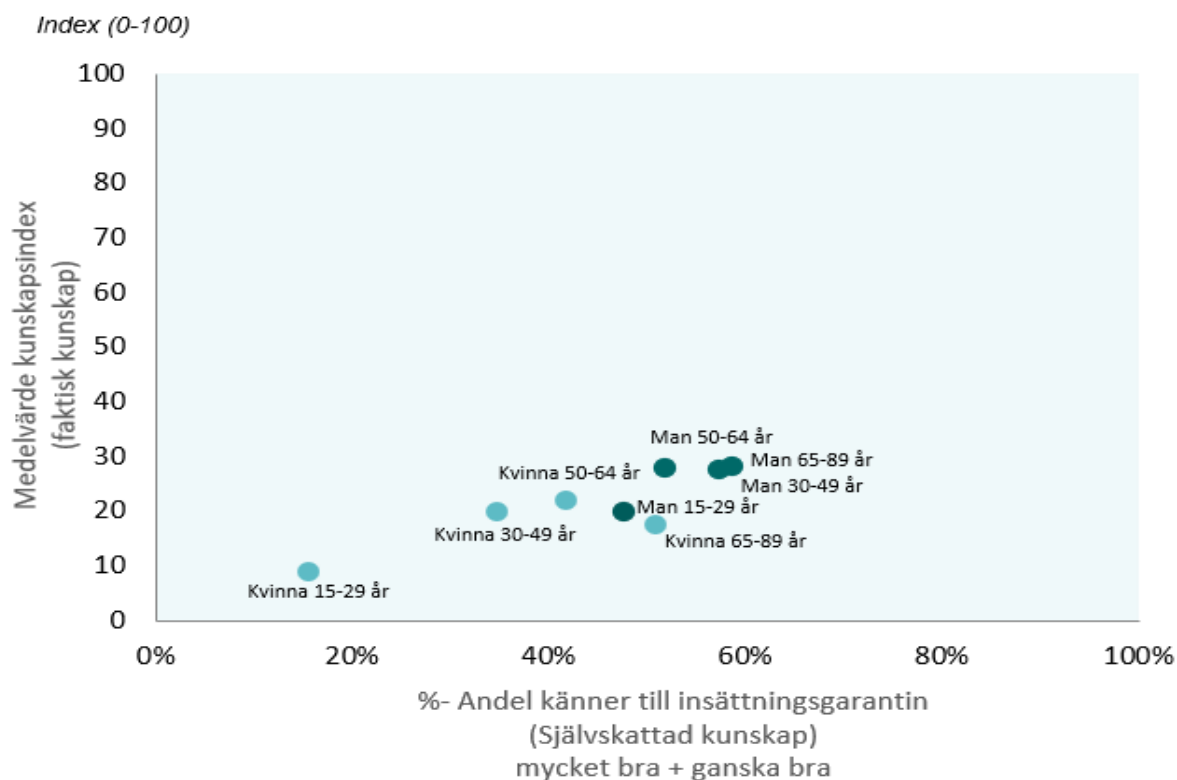
Enligt regler ska banker och finansföretag årligen informera sina kunder om insättningsgarantin. Sammantaget anger 23 procent att de tagit del av sådan information från sin bank eller finansföretag där de har konto, 58 procent svarar att de inte tagit del av sådan information och 19 procent att de inte vet. Män (28%), de i åldern 30–49 år (30%), de som är boende i storstäder och storstadsnära kommuner (28%) och de med ett sparande över 500 tkr (35%) svarar i högre grad att de tagit del av sådan information. Andelen som uppger att de har tagit del av sådan information ökar signifikant jämfört med föregående undersökning, från 18 procent till 23 procent. Andelen som uppger att de inte har tagit del minskar i sin tur signifikant från 64 procent till 58 procent. Även jämfört med 2020 ökar andelen som uppger att de har tagit del av informationen och andelen som uppger att de inte har det minskar.

3.8 KUNSKAP OCH FÖRTROENDE

Faktisk och upplevd kunskap

I diagrammet nedan presenteras sambandet mellan faktisk kunskap (kunskapsindex) och andelen som säger sig känna till insättningsgarantin (självskattad kunskap). Bilden nedan visar att det finns en korrelation mellan den självskattade kunskapen om insättningsgarantin och den faktiska kunskapen. Generellt skattar män sin kännedom högt i samtliga ålderskategorier, bortsett från de yngre männen 15–29 år. Män uppvisar samtidigt högst faktiskt kunskap enligt kunskapsindexet. Kvinnor generellt både skattar sin kunskap som relativt låg och får ett relativt lågt medelvärde i faktiskt kunskap. Unga kvinnor 15–29 är den grupp som både har lägst självskattad kunskap samt indexmedelvärde.

Diagram 9. Positioneringsdiagrammet visar medelvärdet i kunskapsindexet på ena axeln och självskattad kunskap på den andra axeln. Visar de som känner till insättningsgarantin n= (896)

Faktisk kunskap och förtroende

Matrisen nedan delar in respondenterna i fyra olika segment baserat på nivån av kunskap utifrån kunskapsindexet och förtroende för Riksgälden. När vi kombinerar förtroende och kunskaper ser vi följande bland undergrupperna:

Högt förtroende och höga kunskaper (11%):

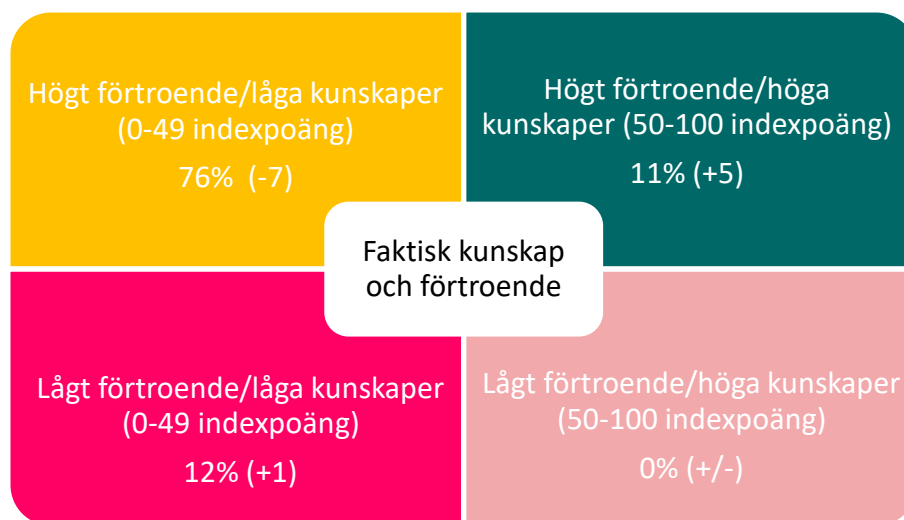
- Sparande över 500 tkr (21%)

Högt förtroende och låga kunskaper (76%):

- Kvinna (80%)
- Ålder: 65–89 år (81%)
- Ålderspensionärer (82%)
- Hushållsinkomst: 300k-499k (83%)
- Sparande under 500 tkr (78%)

Lågt förtroende/låga kunskaper (12%):

- Högst avslutat utbildning: gymnasium (15%)
- Sysselsättning: Arbetare (19%)
- Boende i Västsverige (19%)
- Sparade under 500 tkr (14%)

Figur 1. Bas: Samtliga som angett ett svar (exklusive vet ej). Förändring jämfört med 2021 års undersökning i parentes. Antal intervjuer 2023 (n=795), 2021 (n= 630).

4. SAMMANFATTNING

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det är drygt tre av fem, 63 procent, av svenskarna som känner till att det finns ett skydd för penninginsättningar i det fall en bank eller finansföretag skulle gå i konkurs. Hur väl man i sin tur känner till hur insättningsgarantin fungerar uppges 48 procent att de känner till den mycket eller ganska väl. Jämfört med föregående undersökningar från 2021 och 2020 har den spontana kännedomen ökat, även den upplevda kunskapen ökar signifikant till samma nivå som den var år 2020. Av de som hört talas om insättningsgarantin har andelen som svarar att de *inte alls* känner till hur insättningsgarantin fungerar minskat till liknande nivå som 2020 då den var på 6 procent, till 7 procent i år från att det var 10 procent ifjol.

I kunskapsindexet, som vi skapat för att mäta den faktiska kunskapen, ser vi också en ökad faktisk kunskap. Att man upplever att man har en högre kunskap om insättningsgarantin går således även att observera i en högre grad av faktisk kunskap. Medelvärde från kunskapsindexet ligger i år på 21,9. Motsvarande siffra i föregående års mätning var 18,6 och 2020 var den 19,6. Det är flera orsaker som ligger bakom att snittpoängen går uppåt. I huvudsak beror det dock på att kännedomen om vilket belopp insättningsgarantin skyddar har ökat och att den frågan väger tungt i kunskapsindexet.

Precis som föregående undersökningar är det tydligaste resultatet att män generellt oavsett ålder har större kunskap än kvinnor. Bland män har de i åldern 65+ den största kunskapen och bland kvinnor har de i åldern 50–64 år den största kunskapen, 28,2 respektive 22,2 i snittpoäng. Samt att de med ett högre sparande är den grupp som har allra högst kunskap i frågorna med ett medelvärde på 34,1 i kunskapsindexet.

Förtroendet för riksgälden ligger på 56 procent bland allmänheten. Generellt är förtroendet högre bland män och äldre och lägre bland kvinnor och yngre. Om vi exkluderar den andelen som inte tagit

ställning dvs. svarat om de inte vet ifall de har förtroende eller inte för Riksgälden ökar andelen som har ett förtroende till 87 procent. Den här skillnaden visar att förtroendet för Riksgälden är mycket högt bland den andelen av allmänheten som kan ta ställning till frågan dvs. det är svårt att ha högt förtroende om man inte känner till myndigheten särskilt väl.

Det finns ett högt förtroende för att få tillbaka pengar från insättningsgarantin i det fall ens bank skulle gå i konkurs bland de som känner till insättningsgarantin. 77 procent av dessa har förtroende för att de kommer att få tillbaka sina pengar från insättningsgarantin vid en potentiell konkurs. Den viktiga målgruppen, dvs de som har haft sparmedel på över 500 tkr under de senaste två åren, utmärker sig ännu mer jämfört med resterande allmänhet och hamnar på 88 procent i förtroende för insättningsgarantin.

Bland dem som känner till insättningsgarantin känner en stor majoritet, 78 procent, till att det är den svenska staten som hanterar skyddet, det är dock få som vet vilken myndighet som utför arbetet. Av de som känner till att det är svenska staten som hanterar insättningsgarantin är 22 procent som känner till det. Störst andel tror att det är Riksbanken (27%), men även Finansinspektionen (15%) nämns till stor del.

23 procent har under det senaste året fått information om insättningsgarantin från en bank eller annat finansföretag där de har konto. Detta kan upplevas som lågt i relation till de krav som trätt i kraft gällande att banker och finansföretag måste informera kunder om insättningsgarantin. Men andelen fortsätter att öka jämfört med 2020 och 2021. Andelen har ökat signifikant jämfört med föregående undersökning från 18 till 23 procent. Andelen ökade även mellan 2020 och 2021 från 15 till 18 procent, men förändringen var inom felmarginalen.

Likt både 2020 års och 2021 års undersökningar uppvisar årets undersökning både styrkor och förbättringsområden gällande de tre huvudområdena, kännedom, kunskap och förtroende.

5. NOVUS REFLEKTIONER

Sett till de tre mätningar vi på Novus nu genomfört kan vi se att både kännedom och kunskap ökat något. Utifrån ert kunskapsindex kan man säga att förändringen primärt består av att andelen med ”dåliga kunskaper” minskat, däremot ökar inte andelen med ”bra kunskaper”.

Även om sju av tio känner till att det finns ett skydd för penninginsättningar på bankkonton så är dock den faktiska kunskapen om insättningsgarantin fortsatt relativt låg, då man i praktiken inte vet vad den innebär. Undersökningen visar med andra ord att Riksgälden fortsatt behöver öka kunskapen både för insättningsgarantin och för Riksgälden som myndighet bland allmänheten.

Enligt kunskapsindexet landar snittet för allmänheten på 21,9 (2021: 18,6) och indexet ökar både bland män och kvinnor och bland de med >500 tkr i sparande. Men precis som i föregående års undersökning är det främst kvinnor och unga 15–29 år som drar ned snittet, vilket visar att det är dessa grupper som behöver informeras ytterligare för att kunskapen för insättningsgarantin ska öka. Sen så ska detta förstås sättas i ljuset av vilka som faktiskt har ett sparande, och generellt kan man säga att ju yngre man är desto mindre sparar man.

Ökar kännedomen kring er, kommer den faktiska kunskapen och förtroendet med sannolikhet också att följa. Trots att den faktiska kunskapen är låg generellt, så besitter den grupp som i högre utsträckning kanske bör vara medveten om insättningsgarantin (och allt vad den innebär) en högre kunskapsnivå än snittet vilket i sig är ett lyckat resultat.

Kontakter Novus:

Per Fernström, Strategic Advisor

0739 40 39 19

Per.fernstrom@novus.se

Daniela Lundgren, Research Manager

0764966110

daniela.lundgren@novus.se

6. BILAGA: FRÅGEFORMULÄR

ALLA

1. Känner du till om det finns något skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall din bank eller finansföretag skulle gå i konkurs, alltså att du skulle kunna få tillbaka dina pengar?

Ja, jag känner till att det finns ett skydd

Nej, tror inte att det finns ett skydd

Vet ej

ALLA

2. Det finns ett skydd för insättningar som kallas insättningsgarantin. Den innebär att pengar som sätts in på konton hos vissa finansföretag är garanterade. Spararna får då ersättning om t.ex. deras bank skulle gå i konkurs. Har du hört talas om detta?

Ja

Nej GÅ TILL FR 5

Vet ej GÅ TILL FR 5

OM JA PÅ FRÅGA 2:

3. Hur väl känner du till hur insättningsgarantin fungerar?

Mycket väl

Ganska väl

Inte så väl

Inte alls

Tveksam, vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

4. Hur stort belopp tror du som mest skyddas av insättningsgarantin? Hur mycket tror du att du som mest kan få tillbaka om din bank eller finansföretag går i konkurs? Ange ditt svar i kronor eller euro. (indexfråga 25p)

[Öppet numeriskt svar]

Vet ej

ALLA

5. Känner du till att man kan ansöka om ett tilläggsbelopp för insättningar som berör särskilda livshändelser?

Ja

Nej

Vet ej

OM JA FRÅGA 5:

6. Hur mycket tror du som mest att man kan få som tilläggsbelopp? Ange ditt svar i svenska kronor.

ANGE SVAR KRONOR

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

7. Via insättningsgarantin skyddas insatta belopp upp till maximalt 1 050 000 kr (100,000 euro). Tror du att det beloppet gäller per person och konto, per person och bank eller gäller beloppet per hushåll och bank? (indexfråga 25p)

Per person och konto

Per person och bank

Per hushåll och bank

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

8. Vilka av följande fem olika sorters företag tror du omfattas av insättningsgarantin, alltså att de som gjort insättningar där har pengarna skyddade vid en konkurs? FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA (indexfråga 10p, 2 poäng per rätt svar)

Banker (Rätt svar: Ja)

Kreditmarknadsföretag (Rätt svar: Ja)

Värdepappersbolag (Rätt svar: Ja)

Försäkringsbolag (Rätt svar: Nej)

Fondbolag (Rätt svar: Nej)

Ja

Nej

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

9. Vilka av följande fem sorters sparformer tror du omfattas av insättningsgarantin, alltså att de som gjort insättningar i sådana har dessa skyddade vid en konkurs? FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA (indexfråga 10p, 2 poäng per rätt svar)

Lönekonto (Rätt svar: Ja)

Individuellt pensionssparande i bank (Rätt svar: Nej)

Sparkonto (Rätt svar: Ja)

Fondsparande (Rätt svar: Nej)

Pensionssparande utanför bank (Rätt svar: Nej)

Ja

Nej

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

10. Vet du om insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som för företag eller andra juridiska personer? (indexfråga 5p)

Bara privatpersoner

Bara företag och andra juridiska personer

Både privatpersoner samt företag och juridiska personer

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

11. Vet du hur många dagar efter en konkurs som det enligt denna lag får ta innan ersättning från insättningsgarantin ska vara utbetalt till spararna? (indexfråga 15p)

[Öppet numeriskt svar] dagar

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

12. Om din bank skulle gå i konkurs, hur stort förtroende har du för att du kommer att få tillbaka dina insatta pengar från insättningsgarantin?

Mycket stort förtroende

Ganska stort förtroende

Ganska litet förtroende

Mycket litet förtroende

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

13. Vem av följande tror du hanterar insättningsgarantin? (indexfråga 5p)

ENDAST ETT SVAR, ROTERA

INSTRUKTION: RÄTT SVAR ÄR SVENSKA STATEN

EU

Svenska staten

Bankerna

Vet ej

OM SVENSKA STATEN PÅ FRÅGA 13 (ALT 2):

14. Vet du vilken statlig myndighet som hanterar insättningsgarantin? (indexfråga 5 p)

ROTERA, ENDAST ETT SVAR

Finansinspektionen

Finansdepartementet

Riksgälden

Riksbanken

Skatteverket

Försäkringskassan

Vet ej

ALLA:

15. Det är Riksgälden som ansvarar för hanteringen av insättningsgarantin. Riksgälden är en myndighet som dessutom ansvarar för den statliga upplåningen och stödet till banker i kris. Hur stort är ditt förtroende för Riksgälden som myndighet?

Mycket stort förtroende

Ganska stort förtroende

Ganska litet förtroende

Mycket litet förtroende

Vet ej

ALLA:

16. Har ditt personliga sparande på konto i olika finansföretag någon gång under de två senaste åren överstigit 500.000 kronor?

Ja

Nej

Vet ej

Vill ej svara

ALLA:

17. Har du under det senaste året fått information om insättningsgarantin från en bank eller ett finansföretag där du har konto?

Ja

Nej

Vet ej

ALLA:

18. I Riksgäldens ansvar ligger att informera om hur insättningsgarantin fungerar. Hur skulle du själv vilja ta del av sådan information från Riksgälden?

FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA

Via bank eller finansföretag

Radio

TV

Dagstidning

Internet, t.ex. Riksgäldens webbplats

Sociala medier

Brevledes

Annat [Öppet svar]

Vet ej